

PLUJA TORRENCIAL

Com l'estanc de Ca na Pisca, la majoria dels negocis del centre de Sant Llorenç han quedat completament buits després de la torrentada de dimarts passat. ISAC BUJ

Tornar a començar

Els empresaris afectats fan balanç del desastre a l'espera de poder reprendre l'activitat

MIQUEL BARCELÓ
SANT LLORENÇ DEL CARDASSAR

Joana Domenge, a Sant Llorenç des Cardassar, contempla com el llit del torrent continua arrossegant materials en el pam d'aigua que el cobreix. El seu fill Toni Bauzá segueix el negoci familiar Can Vallorim, dedicat a la fusta, però la torrentada li ha negat els dos magatzems situats a la vora del desguàs natural. Havi- en viscut la riuada del 1989, que ningú pensava que es repetiria o que podria fer tant de mal, sobretot després de l'eixamplada que es dugué a terme a principi dels anys 90 perquè l'aigua no es retingués en el centre urbà. "Ho hem perdut tot, no sé com ens en sortirem", assenyala Domenge dirigint la mirada cap al magatzem on diversos operaris acaramullen les planxes de fusta banyada i van traient a fora la maquinària inservible. "Mira, la tanca que separava la voravia del torrent és una de les poques coses que ha deixat la torrentada", diu enmig de l'emoció.

La neteja de cases i negocis és una estampa que es repeteix quan un

s'endinsa en el centre de la població, en direcció a la zona més baixa sacsejada de valent per l'interminable aiguat de dimarts horabaixa.

En passar per davant l'estanc del carrer Major, Ca na Pisca, en mirar el referit del *hall*, un s'adona de la magnitud del temporal. En aquest establiment, el nivell de l'aigua ha deixat marcada una línia horizon-

Optimisme
L'administració de loteria confia en el sorteig de Nadal

tal marronosa per tot el perímetre de les sales que supera el metre i mig d'alçària. La majoria de les plantes baixes dels carrers Major, d'Ordines, del Cardassar, del Gabriel Carrió i del Camp Redó, i alguns ramals, quedaren inundades amb la correntia d'onades. "Això és l'únic que s'ha salvat", diu Miquel Servera assenyalant tres caixes de plàstic amb pa-

quets de tabac, "la resta s'ho ha enduït l'aigua", afegeix. Una gelera de Coca-Cola de la sala d'aquest comerç aparegué a casa del veí. "Totes les revistes, el tabac, els vins i la marroquineria han desaparegut". El corral d'aquest establiment és gairebé un solar buit. Vora un portal s'acaramullen les màquines electròniques de l'establiment. Hi ha esperances que l'assegurança ho cobreixi? "Hi confiam per poder tornar a començar de bell nou, però a vegades un s'endú sorpreses", assenyala abans de continuar amb la neteja al costat d'altra gent que ajuda a retirar el fang.

Una llista massa llarga

A la plaça, el batle, Mateu Puigrós, explica que potser siguin prop d'una vintena els negocis dels centre que ho han perdut tot i intenta fer memòria de la llista d'afectats. I li resulta massa llarga en un moments en què la ment recopila massa escenaris obscurs.

Prop de l'estanc de Ca na Pisca hi ha l'administració de loteria del poble. Lourdes Caldentey n'és la propietària i acaba de fregar el terra quan un grup de comandaments de

Joana Domenge, vora la fusteria del seu fill Toni, al costat del torrent. M.B.

Ignasi Garcia ha perdut el negoci. M.B.

A l'administració de loteria esperen que la sort torni al poble. M.B.

la Unitat Militar d'Emergències entra per comprar loteria. Lourdes els explica que no n'hi ha. El local té les vitrines sense cap bitllet. "Són dins les dues caixes de seguretat amb els doblers i no es poden obrir. Esperem que els tècnics vinguin per mirar si es pot salvar res. En estar fixades a terra la correntia no les ha pogut moure, però no sabem com està tot el material", explica. Tot i la situació que es viu al carrer, aquesta empresària és capaç de somriure en fer notar que el número 51.244, que està emmarcat i penjat en un lateral de la sala, va acontentar alguns veïns en el sorteig de Nadal de l'any passat. El quadre amb el número corresponent al segon premi i el recull de premsa fent-se ressò del cop de sort a Sant Llorenç són de les poques coses del negoci que s'han salvat. "Tant de bo enguany es repeteixi i tinguem un cop de sort per llevar algunes penes a la gent. A vegades passa que la sort sol caure en un indret on abans hi ha hagut una desgràcia. A veure si és vera. Si no, podrem dir que a Sant Llorenç ha passat el contrari", explica mig somrient.

Toni Garcia va llogar fa 25 anys un local al centre de la vila per instal·lar-hi una joieria. És un de tants negocis assolats per la pluja torrencial de dimarts. Com altres començants, s'afanya a netejar l'establiment amb la seva dona. L'esforç i la suor de molts anys per tirar endavant s'esvaïren en poques hores. Càmeres i objectius fotogràfics, rellotges, joies, trofeus... tot se n'ana en

orris en poc temps. Al carrer s'amuntega el poc material salvable que, així i tot, costarà recuperar.

A diferència d'altres petits empresaris de la zona zero de Sant Llorenç, Ignasi no té assegurada la seva empresa. No obstant això, no ha perdut el coratge. "Només puc rebre ajuda per la declaració de zona catastròfica. Continuaré, si el que pugui rebre em permet arrancar de nou la tenda. Si no m'hauré de cercar la vida a un altre lloc", explica a

afectada per una torrentada. Les mesures posteriors per assegurar la gent, les llars i els negocis de la zona semblaven suficients, però ara no ha estat així. La població continuarà exposada als capricis de la natura, que cíclicament reclama els seus dominis. Com fa gairebé trenta anys, caldrà tornar a començar.

La vida continua

De tot allò que l'aigua s'endugué, les vides perdudes són el que mai no s'emborrarà de la memòria col·lectiva de la gent. Seran la part nuclear del capítol més tràgic que mai s'hagi escrit de Sant Llorenç del Cardassar. Tot Mallorca fa costat al poble, sense oblidar que Artà i Son Carrió també han estat fuetjats de valent en un moment en què la natura ha esdevingut indomable.

Després de la desgràcia floreix la solidaritat i l'ajuda per poder surar i sortir del fang. Lògicament, els productes bàsics del dia a dia no poden mancar i des de diversos estaments polítics i socials es va canalitzant el suport bàsic als damnificats.

Malgrat tot, una vegada superat el mal glop, la vida continua i caldrà refer el dia a dia i tornar a la feina. No tots ho podran fer a curt termini. Desenes de famílies han perdut una part de l'habitatge i altres també el negoci de què vivien. El comerç es desplaça a un segon terme quan cal cobrir les primeres necessitats, però hi és. Costarà arrancar de bell nou. I tornar a començar no serà gens fàcil per a la majoria dels petits empresaris damnificats.

Can Vallorim
El negoci de fusta, situat a peu del torrent, ho ha perdut tot dels seus dos magatzems

Ca n'Ignasi
La joieria no té assegurança, però començarà de bell nou si l'ajuda pública és suficient

l'ARA Balears amb una serenor impecable.

Negocis d'Artà i de Son Carrió també ubicats en zona inundable s'han vist igualment afectats per les inundacions. Els negocis d'aquests pobles tardaran un temps a recuperar l'activitat normal, igual que els habitatges particulars i les infraestructures públiques.

Amb aquest desastre ningú hi comptava, tot i que el 1989 una àrea semblant de Sant Llorenç va ser

L'Ajuntament té oberta una oficina per atendre les demandes d'ajuda

M. BARCELÓ * SANT LLORENÇ

Des de dijous passat, l'Ajuntament de Sant Llorenç manté oberta una oficina a la planta superior de l'edifici consistorial per atendre la demanda d'ajudes que puguin presentar particulars i empresaris damnificats per la torrentada del passat dimarts. Antoni Qués, assessor jurídic de l'administració local llorençina, explica que els propietaris de les cases que no estan assegurades poden demanar una ajuda pública que es canalitzarà tan bon punt el Consell de Ministres del proper divendres faci efectiva la declaració de zona catastròfica de tota l'àrea del Llevant de Mallorca afectada per la tragèdia. Qués recorda que els béns assegurats rebran la compensació a què tenen dret a través del consorci d'asseguradores.

"És important que tota la gent que ha tingut béns perjudicats es dirigeixi a l'oficina habilitada a l'Ajuntament, on hi ha un registre d'afectats. En el cas dels vehicles, el consorci en pagarà el valor actual", diu l'assessor municipal.

També aquest dijous passat diverses entitats bancàries anunciaren que obrien un compte de solidaritat, en què feren una important donatiu, i varen fer una crida a la població perquè també ajudi tant com pugui els afectats. I és que, a més del suport directe que fan els voluntaris a peu de carrer ajudant els veïns a netejar casa seva i la via pública, qualsevol particular pot fer una transferència als diversos comptes de solidaritat oberts, a l'espera que arribin ajudes públiques directes del mateix Govern de les Illes Balears i del Consell de Mallorca, a més de l'estatal que es farà amb la declaració de zona catastròfica.

Cal recordar que també són nombrosos els municipis que, bé a través de l'Ajuntament o mitjançant entitats socials o grups de voluntaris, estan recollint material de primera necessitat per enviar-lo a la zona afectada. Molts damnificats s'han quedat sense mobiliari i electrodomèstics. A més de menjar imperible, manquen mobles de segona mà per a aquelles persones que no tenen recursos de cap tipus, perquè puguin disposar d'un equipament bàsic per a la llar mentre vagin recuperant la normalitat.

Són molts els vehicles que han quedat inservibles després de la torrentada. M.B.